ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420550711

AA43-0658-14/13

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 28.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesnese referente S.Kanenberga,

tiesneses Dz.Amerika un I.Meldere,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Proviv" pieteikumu par Rīgas domes 2011.gada 1.jūnija lēmuma Nr.1-43/RD-11-1983-nd atcelšanu, sakarā ar Rīgas domes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 17.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2011.gada 4.februāra maksāšanas paziņojumu par nekustamā īpašuma nodokli 2011.gadam Nr.PIPN-11-120110-mp/11-118720-AL/05-07 (turpmāk – Paziņojums) sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Proviv", citastarp par nedzīvojamajām telpām Rīgā, Jūrmalas gatvē 109-28, kadastra Nr.0100-924-7051, platība 231,93 kv.m (turpmāk arī – Nekustamais īpašums), piemērojot nekustamā īpašuma nodokļa (turpmāk – NĪN) likmi 1,5% no kadastrālās vērtības Ls 38 268,97, aprēķināts NĪN Ls 574,03 apmērā.

Nepiekrītot Paziņojumam minētajā daļā, SIA „Proviv" to apstrīdēja.

Ar Pārvaldes 2011.gada 7.aprīļa lēmumu Nr.PIP-11-3389-ls/05-07/11-118720-AL Paziņojums atstāts negrozīts.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, SIA „Proviv" to apstrīdēja.

[2] Ar Rīgas domes 2011.gada 1.jūnija lēmumu Nr.1-43/RD-11-1983-nd (turpmāk – Lēmums) apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 6.jūlijā saņemts SIA ,,Proviv" (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] No Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas Zemesgrāmatu nodalījumā Nr.100000371110 28 fiksētās informācijas redzams, ka Nekustamais īpašums ir autostāvvieta zem daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, kur noteikts skaits dzīvokļu īpašnieku ir vienojušies par lietošanas kārtību automašīnu novietošanai. Arī Lēmumā ir norādīts, ka saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem (turpmāk arī – NĪVKIS) Nekustamā īpašuma sastāvā ietilpst nedzīvojamo telpu grupa – garāža, kadastra apzīmējums 0100-082-0103-004-028, ar lietošanas veidu „Garāžu telpu grupa".

[3.2] Pamatojoties uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrās daļas 9.punktu un Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumu Nr.495 ,,Likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" (turpmāk arī – Noteikumi Nr.495) 13.punktu, automašīnu garāža, kurā dzīvojamās mājas iedzīvotāji novieto savas automašīnas un kas atrodas dzīvojamās mājas pagrabstāvā, turklāt netiek izmantota nekādai saimnieciskajai darbībai, nebūtu apliekama ar NĪN, jo tā tiek pielīdzināta daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas palīgēkai.

Nav saprātīgi aplikt ar nodokli garāžu, kas ir izvietota daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas pagrabstāvā, turklāt vēl piemērojot tai pašu NĪN likmi.

[3.3] Pamatojoties uz likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punkta „a" apakšpunkta, uzskatāms, ka gadījumā, ja arī NĪN par šo daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas daļu tomēr būtu maksājams, tad, ņemot vērā, ka pieteicējas īpašumā esošās domājamās daļas vērtība ir Ls 38 268,97 (8678/28502 no Ls 125 690,00), piemērojamā nodokļa likme nevarētu pārsniegt 0,2%.

Nekustamais īpašums ir uzskatāms par izmantotu saimnieciskajā darbībā tikai tad, ja tiek konstatētas kādas no likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta ceturtajā daļā norādītajām pazīmēm.

[3.4] Iestāde nav saprātīgi interpretējusi tiesību normas, kas gala rezultātā ir novedis pie diskriminējošas situācijas un pārlieku liela pieteicējas tiesisko interešu ierobežojuma.

Papildus tam ir jāņem vērā, ka katra persona var brīvi izvēlēties savu īpašumu pārvaldīšanas formu, t.i., tikpat labi tā var reģistrēt īpašumu uz sava vārda, bet tikpat labi īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu var tikt reģistrētas juridiskai personai, bet fiziskās personas īpašumā ir šīs juridiskās personas kapitāla daļas. Tas, ka īpašums tiek reģistrēts uz juridiskas personas vārda, nebūt nenozīmē, ka tas tiek izmantots saimnieciskajā darbībā. Tikpat labi tā var būt personas izvēlēta nekustamo īpašumu pārvaldīšanas forma, kuras ietvaros juridiskā persona faktiski ir tikai šā nekustamā īpašuma valdītājs kapitāla daļu īpašnieka vārdā.

Nav saprātīgi piemērot tādu tiesību normu interpretāciju, kuras ietvaros par vienu un to pašu automašīnas stāvvietu ir jāmaksā 7,5 reizes lielāks nodoklis tikai tāpēc, ka šī automašīnas stāvvieta savulaik ir tikusi reģistrēta uz juridiskas personas vārda.

[4] Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā Rīgas domes (turpmāk arī – atbildētāja) paskaidrojumā norādīts, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Analizējot likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrās daļas 9.punktu (*redakcijā, kas ir spēkā no 2010.gada 10.novembra, kas saskaņā ar likuma pārejas noteikumu 36.punktu nodokļa aprēķinam piemērojama sākot no 2010.gada 1.janvāra*) un Noteikumu Nr.495 13.punktu, secināms, lai attiecinātu likuma 1.panta otrās daļas 9.punktu uz konkrēto nekustamo īpašumu, jākonstatē, vai nekustamais īpašums ir dzīvojamās mājas palīgēka un vai tas netiek izmantots saimnieciskās darbības veikšanai.

Ņemot vērā, ka nedzīvojamās telpu grupas – garāža, kadastra apzīmējums 0100-082-0103-004-028, NĪVKIS lietošanas veids ir reģistrēts ,,Garāžas telpu grupa", nevis ,,Palīgēka", un atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr.1620 ,,Noteikumi par būvju klasifikāciju" (turpmāk – Noteikumi Nr.1620) pielikumam telpu grupai reģistrēts būvju klasifikācijas kods 1242, nosaukums garāžas ēkas, garāžas, jāsecina, ka konkrētā telpu grupa neatbilst likuma 1.panta otrās daļas 9.punktā uzskaitītajiem nekustamā īpašuma objektiem, kas nav apliekami ar NĪN.

[4.2] Attiecībā uz NĪN likmes 0,2 % apmērā no kadastrālās vērtības piemērošanu likums nenoteic, ka saimnieciskās darbības fakts jākonstatē konkrētajā nekustamajā īpašumā, bet gan jākonstatē, vai īpašums netiek izmantots saimnieciskās darbības procesā.

Nekustamais īpašums zemesgrāmatā reģistrēts uz juridiskās personas vārda. Pamatojoties uz Gada pārskatu likuma 10.panta, Komerclikuma 1. un 2.panta normām, jāsecina, ka jebkurš nekustamais īpašums, kas zemesgrāmatā reģistrēts uz juridiskas personas vārda, tiek izmantots šīs juridiskās personas saimnieciskajā darbībā, neatkarīgi no tā, vai saimnieciskā darbība tiek veikta konkrētajā nekustamajā īpašumā vai nē.

Likums paredz atsevišķus izņēmuma gadījumus, kad saimnieciskā darbība likuma izpratnē nav uzskatāma par saimniecisko darbību. Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta ceturtajā daļā (*redakcijā, kas ir spēkā no 2010.gada 10.novembra*) norādīto darbību, kas uzskatāmas par saimnieciskās darbības veikšanu, uzskaitījums nav galīgs, paredzot, ka saimnieciskā darbība ir jebkura veida darbība par atlīdzību, izņemot konkrētos uzskaitījumus.

Ņemot vērā minēto, jāsecina, ka gadījumos, kad nekustamā īpašuma īpašnieks ir juridiska persona, nodokļu administrācijai ir jāvērtē tikai tas, vai uz šo nodokļa objektu nav attiecināms kāds no likuma 1.panta ceturtajā daļā noteiktajiem izņēmumiem.

[4.3] Likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punkta a) apakšpunkts ir piemērojams tikai gadījumos, ja tajā uzskaitītie NĪN objekti netiek izmantoti saimnieciskās darbības veikšanā.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 17.oktobra spriedumu pieteikums daļēji apmierināts. Lēmums atcelts un uzdots atbildētājai izdot jaunu administratīvo aktu par NĪN 2011.gadam pieteicējai piederošajam Nekustamajam īpašumam (nedzīvojamās telpas), piemērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto NĪN likmi atbilstoši nekustamā īpašuma kadastrālai vērtībai, ņemot vērā spriedumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Lietā nav strīda par to, ka uz pieteicējas vārda Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas nodalījumā Nr.10000037111028 ir reģistrētas 8678/28502 domājamās daļas no nekustamā īpašuma – neapdzīvojamās telpas Nr.28, kas ir kopīpašuma domājamā daļa no daudzdzīvokļu mājas Rīgā, Jūrmalas gatvē 109, kadastra Nr.0100-924-7051, un tās sastāvā reģistrēta nedzīvojamo telpu grupa – garāža, kadastra apzīmējums 0100-082-0103-004-028, platība 682 m^2, ar lietošanas veidu „Garāžas telpu grupa.

Lietā ir strīds par to, vai par šīm garāžām vispār ir maksājams NĪN un, ja ir, tad kāda likme ir piemērojama.

[5.2] Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrās daļas 9.punktu (*redakcijā, kas ir spēkā no 2010.gada 10.novembra*) ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek vienģimenes un divģimeņu dzīvojamo māju un daudzdzīvokļu māju palīgēkas un garāžu īpašnieku kooperatīvo sabiedrību garāžas un garāžu īpašnieku biedrību garāžas, to skaitā garāžas, kuras garāžu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība un garāžu īpašnieku biedrība ir atsavinājusi par labu fiziskajai personai un kuras ir reģistrētas zemesgrāmatā kā atsevišķs nekustamais īpašums, ja tās netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai.

Noteikumu Nr.495 13.punkts noteic, ka likuma 1.panta otrās daļas 9.punkta izpratnē par vienģimenes un divģimeņu dzīvojamo māju un daudzdzīvokļu māju palīgēkām uzskatāmas garāžas, šķūnīši, pagrabi un citas dzīvojamo māju palīgēkas.

Saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 8.panta 4.punktu aktuālo kadastra informāciju izmanto nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai.

Noteikumu Nr.1620 pielikuma 52.punkts noteic, ka „Garāžu ēkas; Garāžas telpu grupa" (klasifikācijas kods 1242) ir virszemes vai apakšzemes garāžas un apjumtas automobiļu novietnes. Savukārt 98.punkts noteic, ka „citas nedzīvojamās ēkas" (klasifikācijas kods 127) ir arī „palīgēkas" (būvju klasifikācijas kods 127402) - pie dzīvojamām mājām un nedzīvojamām ēkām uzbūvētas saimniecības ēkas, individuālās garāžas, siltumnīcas, pagrabi, nojumes, tualetes u.tml. ēkas. Individuālās garāžas ir brīvi stāvošas atsevišķu garāžu ēkas (119.punkts).

Tā kā pieteicējai piederošo nedzīvojamo telpu grupu lietošanas veids ir reģistrēts kā „garāžas telpu grupa", nevis kā palīgēka, tiesa secināja, ka uz pieteicēju, ņemot vērā Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 8.panta 4.punktā noteikto, nav attiecināmi likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrās daļas 9.punktā noteiktie izņēmumi.

Tātad pieteicējai ir jāmaksā NĪN par piederošajām 8678/28502 domājamām daļām no nedzīvojamo telpu grupas – garāža ar lietošanas veidu „Garāžas telpu grupa".

[5.3] Ar 2010.gada 14.oktobra grozījumiem likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā, kas stājās spēkā 2010.gada 10.novembrī, tika noteikts, ka vienģimenes un divģimeņu dzīvojamām mājām, daudzdzīvokļu mājām, nedzīvojamo ēku daļām, kuru funkcionālā izmantošana ir dzīvošana un kuras netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai, nodokļa likme ir no 0,1 līdz 0,3 procentiem, ņemot vērā kadastrālo vērtību. Minēto likuma grozījumu anotācijā ir norādīts, ka grozījumi likumā ir vajadzīgi, jo likums skaidri nepasaka, ka samazinātās nodokļa likmes ir piemērojamas arī ārpus dzīvojamām telpām esošajām nedzīvojamām telpām – garāžu telpām, autostāvvietu telpām, pagrabiem un citām ar dzīvojamo telpu grupām funkcionāli saistītajām telpām. Tā kā šīs telpas kadastra reģistrā ir reģistrētas kā nedzīvojamo telpu grupas, tām tiek piemērota nodokļa likme 1,5 %, neskatoties uz to, ka saimnieciskā darbība šajās telpās netiek veikta (*lietas 41.lapa*).

Tiesa jau norādīja, ka pieteicējai piederošās 8678/28502 domājamās daļas no nekustamā īpašuma – neapdzīvojamās telpas Nr.28, ir kopīpašuma domājamā daļa no daudzdzīvokļu mājas Rīgā, Jūrmalas gatvē 109. Tātad arī uz daudzdzīvokļu mājas autostāvvietu telpām ir attiecināma samazinātā nodokļa likme, ja vien tās netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai.

[5.4] No likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta ceturtās daļas un 3.panta devītās daļas secināms, ka, pirmkārt, likumdevējs nav nošķīris nodokļu maksātājus pēc to tiesiskā statusa – vai tā ir juridiskā persona vai fiziskā persona, lai būtu pienākums paziņot pašvaldībai par saimnieciskās darbības uzsākšanu likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā norādītajos objektos.

Otrkārt, no likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta ceturtajā daļā ietvertā regulējuma par to, kas ir saimnieciskā darbība, un tajā ietvertā izņēmuma, kopsakarā ar nodokļa maksātāja pienākumu (likuma 3.panta devītā daļa) secināms, ka jebkuram nodokļa maksātājam, uzsākot saimnieciskās darbības veikšanu likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā norādītajos objektos, ir pienākums par to paziņot pašvaldībai. Proti, gan juridiskai, gan fiziskai personai, ja tā uzsāk veikt saimniecisko darbību dzīvojamā mājā vai tās daļā, neapdzīvojamā ēkas daļā vai citā telpu grupā (garāža, autostāvvieta, pagrabs, noliktava un saimniecības telpa), kuru funkcionālā izmantošana ir saistīta ar dzīvošanu, par to ir jāpaziņo pašvaldībai, lai tā rezultātā piemērotu nodokļa likmi, kas atbilstu likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta nosacījumiem.

Minētais – par piemērojamo likmi – tieši izriet arī no likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā ietvertā nosacījuma, ka šajā punktā norādītie objekti tiek aplikti ar pazeminātu nodokļa likmi, ja tie netiek izmantoti saimnieciskās darbības veikšanai.

Ņemot vērā minēto, tiesa secināja, ka likumdevējs ir paredzējis izņēmumu, ka samazināto NĪN likmi maksā par likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā norādītajiem objektiem, kas netiek izmantoti saimnieciskās darbības veikšanai, neatkarīgi no to īpašnieka tiesiskā statusa.

Tādējādi tiesa atzina par nepamatotiem Lēmumā ietvertos apsvērumus par juridiskās personas statusu saistībā ar Komerclikuma normām un komersanta būtību, lai izdarītu secinājumu, ka jebkurš juridiskai personai piederošs īpašums tiek izmantots tikai saimnieciskās darbības veikšanai. Vienīgais izņēmums, lai nepiemērotu likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punkta „a", „b" un „c" apakšpunktā norādītās nodokļa likmes, ir gadījumi, kad šajā punktā norādītie objekti tiek izmantoti saimnieciskās darbības veikšanai.

Tiesas rīcībā nav pierādījumu lietā, ka pieteicēja neapdzīvojamās telpas Nr.28, Rīgā, Jūrmalas gatvē 109, izmantotu saimnieciskās

darbības veikšanai.

[5.5] Tiesa secināja, ka pieteicējai par nedzīvojamo telpu nekustamajā īpašumā Jūrmalas gatvē 109-28, Rīgā, ir aprēķināms NĪN, piemērojot attiecīgu nodokļa likmi, kāda paredzēta likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 17.oktobra spriedumu daļā, ar kuru pieteikums apmierināts, atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūgts pieteikumu noraidīt un norādīts turpmāk minētais.

[7.1] Attiecībā uz nekustamā īpašuma izmantošanu saimnieciskajā darbībā tiesību normas nenosaka, ka saimnieciskās darbības fakts jākonstatē konkrētajā nekustamajā īpašumā, bet gan jākonstatē, vai īpašums netiek izmantots saimnieciskās darbības procesā.

[7.2] Ja piekristu pieteicējas un tiesas viedoklim, veidotos situācija, ka par saimnieciskās darbības veicējiem piederošajām nedzīvojamām telpām - garāžām tiktu piešķirts īpaši privileģēts statuss, tās tiktu apliktas ar likmi 1,5% apmērā tikai tādā gadījumā, kad šāds NĪN objekts tieši tiek izmantots saimnieciskajā darbībā, piemēram, iznomāts. Savukārt jebkādas citas nedzīvojamās telpas neatkarīgi no tā, vai tās tiek iznomātas vai netiek iznomātas, tiktu apliktas ar NĪN likmi 1,5% apmērā. Likumdevēja griba nav bijusi radīt „garāžu biznesam" īpašus priviliģētus nosacījumus, salīdzinot ar citiem uzņēmējdarbības veidiem.

[7.3] Likumdevēja mērķis piemērot samazināto NĪN likmi par juridiskai personai piederošiem īpašumiem ir noteikts par dzīvošanai paredzētām telpām, jo šādas telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 3.panta pirmo daļu ir īres līguma priekšmets. Savukārt likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 11.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka papildus īres maksai proporcionāli izīrētās dzīvojamās telpas platībai maksājami šādi obligātie maksājumi, kā likumā noteiktais NĪN maksājums. Likumdevējs šādu izņēmumu ir paredzējis, lai NĪN slogs pēc likmes 1,5% negultos uz īrnieku.

[8] Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmajai daļai administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

[10] Pirmās instances tiesa ir pareizi noteikusi, par ko lietā ir strīds, kā arī pareizi secinājusi, ka pieteicējai jāmaksā NĪN par nedzīvojamām telpām – garāžām.

Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietvertajai motivācijai šajā daļā, atzīstot to par pareizu un pilnībā pietiekamu. Saskaņā ar minēto normu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Apgabaltiesa nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, ka attiecībā uz pieteicējam piederošo nekustamo īpašumu – nedzīvojamo telpu, ir piemērojams likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punkts (samazinātā NĪN likme).

[11] Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 1. punkta „b" apakšpunktu (*tiesību normas spriedumā izteiktas redakcijā, kāda bija spēkā 2011.gadā*) ēkām vai to daļām, izņemot šā panta pirmās daļas 2.punktā minētās ēkas un to daļas, nekustamā īpašuma nodokļa likme ir 1,5 procenti no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības. Izņēmums no minētā ir noteikts likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā, paredzot samazinātu nodokļa likmi 0,2 – 0,6 procentu apmērā dzīvojamām mājām neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav sadalītas dzīvokļu īpašumos, dzīvojamo māju daļām, telpu grupām nedzīvojamās ēkās, kuru funkcionālā izmantošana ir dzīvošana, kā arī telpu grupām, kuru funkcionālā izmantošana ir saistīta ar dzīvošanu (garāžām, autostāvvietām, pagrabiem, noliktavām un saimniecības telpām), ja tās netiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai.

Tātad, lai piemērotu samazināto NĪN likmi arī citām telpu grupām, kas tieši nav paredzētas kā dzīvojamās (un attiecīgi kadastra informācijas sistēmā nav reģistrētas kā mājoklis), ir jākonstatē divi kumulatīvi priekšnoteikumi: šo telpu funkcionālā izmantošana ir saistīta ar dzīvošanu un tās netiek izmantotas saimnieciskajā darbībā.

Lietā nav strīda par faktu, ka nedzīvojamā telpa ir uzskatāma par tādu telpu, kuras funkcionālā izmantošana ir saistīta ar dzīvošanu (autostāvvieta, kas paredzēta dzīvokļu īpašnieku vajadzībām).

Taču lietā ir izšķirams strīds par to, vai strīdus nedzīvojamā telpa tiek izmantota saimnieciskās darbības veikšanai. Attiecīgi minētā priekšnoteikuma esība ir izšķiroša, lai atzītu, vai tām ir piemērojami likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētie izņēmumi un nosakāma samazinātā NĪN likme.

[12] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta ceturtā daļa šā likuma izpratnē saimniecisko darbību definē kā preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību, pakalpojumu sniegšanu un cita veida darbību par atlīdzību, izņemot maksas pakalpojumu sniegšanu atbilstoši valsts vai pašvaldību budžeta iestāžu funkcijām, zemes izmantošanu lauksaimniecības produktu ražošanai pašpatēriņam, kā arī dzīvokļa vai individuālās dzīvojamās mājas (mājas daļas) izīrēšanu dzīvošanai vai fiziskās personas īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošas telpu grupas, kuras funkcionālā izmantošana ir saistīta ar dzīvošanu (garāža, autostāvvieta, pagrabs, noliktava un saimniecības telpa), iznomāšanu fiziskajai personai, kura to neizmanto saimnieciskajā darbībā.

Tādējādi likums paredz divus konkrētus izņēmumus attiecībā uz dzīvojamām telpām un ar tām saistītām nedzīvojamām telpām, kad uzskatāms, ka saimnieciskā darbība netiek veikta – dzīvojamo telpu izīrēšana dzīvošanai, kā arī tādu fiziskas personas īpašumā (valdījumā) esošu telpu grupu iznomāšana citai fiziskajai personai, kuru funkcionālā izmantošana ir saistīta ar dzīvošanu un kuras šo telpu nomnieks neizmanto savā saimnieciskajā darbībā. Līdz ar to visos pārējos gadījumos nav pamata uzskatīt, ka saimnieciskā darbība netiek veikta.

[13] Pieteicēja ir juridiska persona, kas reģistrēta komercreģistrā kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas ir viena no kapitālsabiedrības formām. Atbilstoši Komerclikuma 1. un 134.pantam komercsabiedrības dibināšanas mērķis ir komercdarbība, kas ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants. Turklāt saskaņā ar Komerclikuma 2.pantu, ja komersants ir ierakstīts komercreģistrā, nav pieļaujama ieruna par to, ka saimnieciskā darbība, kas veikta, izmantojot komercreģistrā ierakstīto firmu, nav komercdarbība.

No minētā izriet, ka jebkuras komercsabiedrības dibināšanas mērķis ir peļņas gūšana, kas tiek realizēta saimnieciskās darbības ceļā, proti, sistemātiski un patstāvīgi darbojoties, nolūkā saņemt par to atlīdzību.

Atbilstoši publiskās datu bāzes *Lursoft* datiem pieteicējas reģistrētais komercdarbības veids ir sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana. No Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr.100000371110 28 redzams, ka pieteicējai ir nostiprinātas īpašuma tiesības uz 8678/28502 domājamām daļām no nekustamā īpašuma Jūrmalas gatvē 109-28, Rīgā, kadastra Nr.0100-924-7051, kura sastāvā ietilpst kopīpašuma 6822/28502 domājamās daļas no daudzdzīvokļu mājas.

No minētā apgabaltiesa secina, ka daudzdzīvokļu dzīvojamā māja un nedzīvojamās telpas (autostāvvieta zem šīs mājas) tiek izmantotas saimnieciskajā darbībā (pieteicējs kā komersants nolūkā gūt peļņu iznomā tam piederošo nekustamo īpašumu citām fiziskām un juridiskām personām).

Līdz ar to nav konstatējams viens no priekšnoteikumiem, lai attiecībā uz strīdus nedzīvojamo telpu tiktu piemērota NĪN samazinātā likme.

Nav šaubu, ka pieteicēja ir peļņas nolūkā dibināta SIA, kuras pamatdarbība ir sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana.

[14] Apgabaltiesas ieskatā saimnieciskā darbība likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" izpratnē ir skatāma plašākā nozīmē, tas ir, neaprobežojoties tikai ar novērtējumu, vai attiecīgajās telpās tiek veikta aktīva saimnieciskā darbība (piemēram, telpu izmantošana biroja, noliktavas vai ražošanas vajadzībām), bet vērtējot arī, vai šīs telpas tiek izmantotas kā saimnieciskās darbības pamats (t.i., saimnieciskās darbības un peļņas gūšanas priekšmets).

Šā secinājuma pareizību apstiprina arī publiski pieejamā informācija, kas saistīta ar grozījumu izstrādi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli". Tā, piemēram, 2013.gadā Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā tika izskatīts likumprojekts „Grozījumi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli"", ar kuru paredzēts papildināt likuma 3.pantu ar 1^{6}.daļu, nosakot, ka „komercsabiedrību īpašumā vai tiesiskā valdījumā esošo dzīvojamo māju daļām un nedzīvojamo māju daļām, kuru funkcionālā izmantošana ir dzīvošana, šā panta pirmās daļas 2.punktā noteiktā nodokļa likme piemērojama, ja tās ir izīrētas dzīvošanai, no nākamā mēneša pēc īres līguma reģistrēšanas pašvaldībā. Nodokļa likmi 1,5 procenti piemēro, ja īres līgums nav noslēgts vai ar nākamo mēnesi, kad tiek izbeigts īres līgums".

Šā likumprojekta anotācijā skaidrots, ka likuma pašreizējā redakcijā nav precīzi noteikts, ar kādu nekustamā īpašuma nodokļa likmi ir apliekamas komercsabiedrību īpašumā esošas dzīvojamās ēkas un telpu grupas, kas paredzētas dzīvošanai, bet nav izīrētas dzīvošanai fiziskajām personām.

Likuma 3.panta pirmās daļas 2.punktā noteikts, ka šajā punktā minētajiem nekustamā īpašuma nodokļa objektiem piemērojama nodokļa likme 0,2, 0,4 vai 0,6 procenti tikai gadījumā, ja šie objekti netiek izmantoti saimnieciskās darbības veikšanai. Savukārt likuma 1.panta ceturtajā daļā noteikts, ka par saimniecisko darbību nav uzskatāma dzīvokļa vai individuālās dzīvojamās mājas (mājas daļas) izīrēšana dzīvošanai. Šāds regulējums likuma 1.panta ceturtajā daļā noteikts, lai pasargātu dzīvojamo telpu īrniekus fiziskās personas no pārāk augstiem nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem, jo saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 11.pantu papildus īres maksai proporcionāli izīrētās dzīvojamās telpas platībai īrniekam jāmaksā NĪN. No minētajām likuma normām izriet, ka komercsabiedrībām piederošas dzīvojamās ēkas vai telpu grupas, kas paredzētas dzīvošanai, bet nav izīrētas fiziskajām personām dzīvošanai, ir apliekamas ar NĪN likmi 1,5 procentu apmērā, savukārt pēc īres līguma noslēgšanas attiecīgi 0,2, 0,4 vai 0,6 procentu apmērā. Likumprojekta anotācijā arī norādīts, ka praksē, ņemot vērā ļoti īso laika periodu, kurā bija jānodrošina visu likuma 3.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto objektu aplikšanas ar NĪN uzsākšana, ir izveidojušās dažādas interpretācijas. Anotācijā, atsaucoties uz Komerclikuma 1. panta otro daļu, 2.pantu un Gada pārskatu likuma 10.pantu, norādīts, ka no šīm tiesību normām izriet, ka jebkurš nekustamais īpašums, kas zemesgrāmatā reģistrēts uz komercsabiedrības vārda, tiek izmantots šīs juridiskās personas saimnieciskajā darbībā, neatkarīgi no tā, vai saimnieciskā darbība tiek veikta konkrētajā nekustamajā īpašumā vai nē (*sk.http://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/89CDB6F264A07EADC2257B650030F654? OpenDocument&srcv=dt*).

Saeima 2013.gada 6.novembrī ir pieņēmusi likumu „Grozījumi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli"", ar kuru likuma 3.pants papildināts ar 1^7.daļu, paredzot, ka samazinātā nodokļa likme komersanta īpašumā esošiem objektiem ir piemērojama tad, ja tie izīrēti dzīvošanai, un 1^8.daļu, paredzot, ka nodokļa likme ir 1,5 procenti arī tad, ja panta pirmās daļas 2.punktā noteiktie objekti ir komersanta tiesiskajā valdījumā.

No minētā secināms, ka likumdevējs, ņemot vērā likuma piemērošanas praksē konstatētās nepilnības, ir vēlējies precizēt likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.pantu (nevis iekļaut kādu jaunu, iepriekš nebijušu regulējumu), vienlaikus uzsverot, ka, interpretējot kopsakarā likuma 1.panta ceturto daļu un 3.panta pirmās daļas 2.punktu, nekustamā īpašuma nodokļa samazinātā likme nav piemērojama komercsabiedrībām piederošiem nekustamajiem īpašumiem, kuru funkcionālā izmantošana ir saistīta ar dzīvošanu, ņemot vērā, ka šie nekustamie īpašumi tiek izmantoti komercsabiedrības saimnieciskās darbības veikšanai. Likumdevējs arī ir vēlējies precīzi noteikt, ka vienīgais izņēmums, kad samazinātā likme tomēr ir piemērojama, ir gadījums, kad komercsabiedrībai piederošs nekustamais īpašums ir izīrēts dzīvošanai un tikai uz īres līguma laiku.

[15] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 1.punktu nodoklis ir ar likumu noteikts obligāts maksājums valsts budžetā vai pašvaldību budžetos.

No minētā izriet, ka NĪN maksāšana ir publiski tiesisks pienākums pret valsti. Publiskajās attiecībās iestāde, nosakot pienākumu nomaksāt valsts noteiktos nodokļus, vadās no publiski pieejamos reģistros izdarītajiem ierakstiem. Tā kā saskaņā ar Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2009.gada 12.maija lēmumu zemesgrāmatas nodalījumā Nr.100000371110 28 pieteicējam ir nostiprinātas īpašuma tiesības uz 8678/28502 domājamām daļām no nedzīvojamās telpas Nr.28 Rīgā, Jūrmalas gatvē 109-28, kadastra Nr.0100-924-7051, un kopīpašuma 6822/28502 domājamām daļām no daudzdzīvokļu mājas tiek izmantotas saimnieciskās darbības veikšanai, tādēļ NĪN aprēķinam piemērojama nodokļu likme 1,5 procenti.

[16] Ņemot vērā konstatēto, apgabaltiesa secina, ka iestāde pamatoti un atbilstoši aktuālajiem kadastra datiem ir aprēķinājusi pieteicējam NĪN maksājumus 2011.gadam, pareizi interpretējot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normas un piemērojot nodokļa pamatlikmi 1,5 procentu apmērā.

Administratīvās apgabaltiesas secinājumi atbilst Administratīvās apgabaltiesas praksei līdzīgās lietās (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 10.aprīļa spriedumu lietā Nr.A420455911 un Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 14.marta spriedumu lietā Nr.A420550011*).

[17] Pirmās instances tiesa nepareizi interpretējusi likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta ceturto daļu un 3.panta pirmās daļas 2.punktu, līdz ar to tās spriedums ir nepamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Proviv" pieteikumu par Rīgas domes 2011.gada 1.jūnija lēmuma Nr.1-43/RD-11-1983-nd atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente S.Kanenberga

Tiesneses Dz.Amerika

I.Meldere